

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2025-2026

Anul de studiu II / Semestrul II

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	Istorie, Litere și Științe ale Educației
1.3. Departamentul	Istorie, Arheologie și Patrimoniu
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii/calificarea*	Istorie/istoric (COR 263302), istoriograf (COR 263303), politolog (COR 263304). Cod calificare conform ESCO (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations) – http://data.europa.eu/esco/isco/C2633 2633 - philosophers, historians and political scientists; http://data.europa.eu/esco/isco/C2422 - 2422 - political adviser/ Acces în ciclul de masterat

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Paleografie latină		2.2. Cod disciplină		I2208A	
2.3. Titularul activității de curs							
2.4. Titularul activității de seminar / laborator		Cosmin Popa-Gorjanu					
2.5. Anul de studiu	II	2.6. Semestrul	II	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	C	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	Op

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	2	din care: 3.2. curs	0	3.3. seminar/laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs		3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					Ore
a. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					13
b. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
c. Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					15
d. Tutoriat					2
e. Examinări					2
f. Alte activități universitare (vizite de studiu, consultații proiecte, etc.)...					

3.7 Total ore studiu individual (a+b+c)	43
3.8 Total ore activități universitare (d+e+f+3.4)	2+2+28=32
3.9 Total ore pe semestru (3.7+3.8)	43+32=75
3.10 Numărul de credite**	3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Limba Latină
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	Sală cu videoproiector, acces internet

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	Cl .Efectuează cercetare istorică - utilizează metode științifice pentru cercetarea istoriei și a culturii C5- Prezintă rezultatele analizelor - elaborează documente de cercetare sau susține prezentări pentru a raporta rezultatele unui proiect de cercetare și analiză desfășurat, indicând procedurile de analiză și metodele care au condus la rezultatele respective, precum și posibile interpretări ale rezultatelor. C 11 Vorbește mai multe limbi străine - stapânește limbi străine pentru a putea comunica într-una sau mai multe limbi străine.
Competențe transversale	

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Dobândirea cunoștințelor și deprinderilor necesare pentru a citi, translitera, data și valorifica documentele latine medievale.
7.2 Obiectivele specifice	Familiarizarea cu formele scrierii latine medievale și a principalelor abrevieri utilizate. Obținerea unor deprinderilor de lectură, transliterare a documentelor latine de nivel începător. Familiarizarea cu și utilizarea principalelor instrumente de datare a documentelor medievale în limba latină.

8. Conținuturi*

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Bibliografie		
8.2. Seminar-laborator		
S1. Introducere în istoria paleografiei latine		2 ore
1.1. Istoria alfabetului latin în Antichitate și Evul Mediu		
1.2. Materialele de scriere. Pergamentul și Hârtia		
1.3. Instrumentele de scriere. Cerneala		
2.1. Istoria emiterii de documente în Europa medievală și în Transilvania		2 ore
3. Scrierea gotică în Transilvania		2 ore
3.1. Formele vechi de scriere		
3.2. Perioada 1180-1240		
3.3. Scrierile magistrale (1240-1280)		
4. Tipuri de abreviere		2 ore
4.1. Lucrări auxiliare pentru întregirea abrevierilor		
5. Diplomatica latină		2 ore
5.1. Denumirile documentelor		
5.2. Tipurile de documente (privilegii, scrisori deschise, scrisori închise, acte notariale)		
5.3. Limba, redactarea și stilul documentelor		
6. Părțile constitutive ale documentelor		2 ore
6.1. Protocolul inițial (invocația, intitulăția, adresa, salutația)		
6.2. Textul (preambulul, notificația, expoziția, dispoziția, sancțiunea, coroborația)		
6.3. Protocolul final (data, lista demnitarilor, apreciația, urarea finală, subscripția)		
7. Elemente de cronologie medievală		2 ore
7.1. Datare documentelor în calendarul catolic		
7.2. Datarea documentelor după sistemul roman		
8. Exerciții de lectură, transliterare și datare a documentelor medievale din Transilvania.		2 ore
8.1. Planșe de documente din prima jumătate a secolului al XIII-lea .		

9 Exerciții de lectură și transliterare a documentelor medievale din Transilvania. 9.1. Planșe de documente din a doua jumătate a secolului al XIII-lea		2 ore
10 Exerciții de lectură și transliterare a documentelor medievale din Transilvania. 10.1 Planșe de documente din prima jumătate a secolului al XIV-lea emise de capitlul Transilvaniei		2 ore
11. Exerciții de lectură și transliterare a documentelor medievale din Transilvania. 11.1 Planșe de documente de la mijlocul secolului al XIV-lea (cancelaria voievodală)		2 ore
12. Exerciții de lectură și transliterare a documentelor medievale din Transilvania. 12.1 Planșe de privilegii regale emise în prima jumătate a secolului al XV-lea		2 ore
13. Exerciții de lectură și transliterare a documentelor medievale din Transilvania. 13.1 Planșe de documente din prima jumătate a secolului al XVI-lea		2 ore
14. Colocviu		2 ore
Bibliografie Andreescu, C. I., <i>Manual de paleografie latină</i> , București, 1938. Bischoff, Bernhard, <i>Latin Palaeography: Antiquity and the Middle Ages</i> , Cambridge, Cambridge University Press, 1990. Ionașcu, Ion, și Francisc Pall, „Elemente de cronologie” în <i>Documente privind istoria României, vol. I, Introducere</i> , București, 1956, p. 389-663. Pall, Francisc, <i>Diplomatica latină cu referire la Transilvania (sec. XI-XIV)</i> în <i>Documente privind istoria României, vol. II, Introducere</i> , București, 1958. Adriano Capelli, <i>Dizionario di abbreviature Latine ed Italiane usate nelle carte e codici specialmente nel medio-evo ripprodotte con oltre 14000 segni incisi</i> , Milano, Ulrico Hoepli, 1912. Popa-Gorjanu, Cosmin, „Identitatea regională și nobilimea ardeleană la sfârșitul secolului al XIV-lea și începutul secolului al XV-lea”, <i>Terra Sebus</i> , VII (2015), p. 301-313.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Obținerea unor cunoștințe fundamentale cu privire la metodele, instrumentele și istoria utilizării documentelor scrise precum și dobândirea unor capacități de nivel începător în valorificarea textelor medievale în limba latină constituie un câștig esențial în formarea profesională a studenților și angajarea lor viitoare la nivel de studii aprofundate sau chiar doctorat în domeniul Istorie.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs			
10.5 Seminar/laborator	<i>Participarea activă la seminar. Implicarea în cadrul exercițiilor de lectură și transliterare. Folosirea cu succes a instrumentelor de datare a documentelor medievale.</i>	<i>Evaluarea continuă a progresului obținut de studenți în citirea și transliterarea scrierii latine și a principalelor abrevieri.</i> <i>Demonstrarea capacităților dobândite prin citirea unui text necunoscut la colocviu.</i>	50% 50%
10.6 Standard minim de performanță: Pentru promovarea examenului la această disciplină studenții trebuie să obțină minim nota 5. Recunoașterea abrevierilor celor mai des utilizate în scrierea latină medievală. Transliterarea corectă și înțelegerea unui text cu ajutorul dicționarului.			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Septembrie 2025

Data avizării în departament

01.10.2025

Semnătura directorului de departament

Prof. univ. dr. Dumitran Daniel